

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. Attempt **any five** questions.

2. **All** questions carry **equal** marks.

3. Answers of the **two** sections should be written in the **same** answer book.

(Section-I)

Q.1 Explain the concept of Agriculture and discuss the importance of agriculture in rural economy.

OR

What are the causes of low productivity in India? Suggest measures to increase the agriculture productivity.

Q.2 Explain the causes and consequences of soil erosion.

OR

Discuss the acquisition of land for non-agriculture purpose.

Q.3 Explain the various types of organic fertilizers and state it's significance in crop productivity.

OR

State the methods and sources of agriculture water irrigation.

(Section-II)

Q.4 What is meant by Green Revolution? Critically examine the green revolution.

OR

Explain the strategies of agricultural policies in India.

Q.5 State the role of Indian council of Agricultural Research in Agricultural Development.

OR

Write in detailed about Department of Agriculture Government of Maharashtra.

Q.6 Explain the concept of Organic farming and state the significance of organic farming.

OR

State the types and significance of Green House.

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

- सूचना: १. कोणते ही पाच प्रश्न सोडवा .
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत .
३. दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा .

(विभाग -१)

प्र .१ शेती व्यवसायाची संकल्पना स्पष्ट करून ग्रामीण अर्थव्यवस्थेतील शेतीचे महत्व स्पष्ट करा.
किंवा
भारतातील शेतीच्या अल्प उत्पादकतेची कारणे सांगून शेतीची उत्पादकता वाढविण्यासाठी उपाययोजना सुचवा.

प्र .२ जमिनीच्या धूपेची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.
किंवा
बिगरशेती वापरासाठी होणाऱ्या भूसंपादनावर चर्चा करा.

प्र .३ सेंद्रिय खतांचे विविध प्रकार सांगून पीक उत्पादकतेच्या दृष्टीने त्याचे महत्व विशद करा.
किंवा
शेती पाणी पुरवठ्याच्या पद्धती व मार्ग सांगा.

(विभाग -२)

प्र .४ हरितक्रांती म्हणजे काय ? हरितक्रांतीचे टीकात्मक परिक्षण करा.
किंवा
भारतातील कृषी विषयक धोरणांची व्यूहरचना स्पष्ट करा.

प्र .५ शेती विकासातील भारतीय कृषी अनुसंधान परिषदेची भूमिका स्पष्ट करा.
किंवा
महाराष्ट्र शासनाच्या कृषी विभागाची सविस्तर माहिती स्पष्ट करा.

प्र .६ सेंद्रिय शेतीचे संकल्पना स्पष्ट करून सेंद्रिय शेतीचे महत्व सांगा.
किंवा
हरित गृहाचे प्रकार आणि महत्व सांगा.
